

NOVOTEKS

NOVOTEKS
tekstilna tovarna
novo mesto n.sol.o.
foersterjeva 10

NAŠIH TRIDESET LET

Pred tridesetimi leti ni mogel nihče predvidevati, da je skromna tovarna ob bršljinškem zavoju zelene Krke temelj, iz katerega bo zrastle veliko tekstilno podjetje.

Dolenjska, kot industrijsko nerazviti predel Slovenije, je s pričetkom obratovanja tekstilne tovarne, ki je kasneje dobila ime NOVOTEKS, in še z nekaterimi drugimi manjšimi obrati stopila na pot industrijalizacije.

Kljub temu, da ni bilo industrijske tradicije in delovnih izkušenj, se je že v nekaj letih pokazalo, da je bila odločitev o izgraditvi tovarne, pravilna. Uspehi, ki so bili doseženi, so dokazali, da je mogoče z voljo in izredno prizadevnostjo dolenjskega človeka nadomestiti vse tisto, kar mu pomaga, da se izkoplje iz zaostalosti.

V tridesetih letih je bilo opravljenega veliko dela. Zaposlilo se je veliko ljudi, izšlo se je veliko strokovnega kadra, ves ta čas pa je bila to šola samoupravljanja, ki je usposobila samoupravljalce, da so pravilno odločali o najpomembnejših stvareh.

V dneh, ko se spominjamo na prehojeno pot Novoteksa, je treba dati priznanje vsem zaposlenim v tem obdobju, ker so vedno, tudi v najbolj kritičnih trenutkih, nesebično prisluhnili potrebam proizvodnje in s samoodpovedovanjem prispevali, da je tovarna po tehnološki usposobljenosti na vidnem mestu v državi in zunaj nje.

30. avgust 1950. leta je bil pomembna prelomnica v življenju delovnega kolektiva NOVOTEKS. Postal je upravljalac proizvodnih sredstev in tako so bili delavci tekstilne tovarne NOVOTEKS med prvimi, ki so sprejeli načela samoupravljanja. Načelo samoupravljanja je v Novoteksu vzbudilo novo delovno zavest: začel je iskati nove poti v proizvodnji in poti na trg, prisluhnil je utripu potreb, ki so se vse bolj kazale doma in onstran meja. Domači trg, sosodstvo, evropski in svetovni trg, niso ostali brez posluha za dogajanje pri nas, za nov elan, ki ga je prineslo načelo samoupravljanja in seveda za kvaliteto, ki jo je naša proizvodnja zavestno iskala in jo našla.

Ob letošnjem jubileju smo ponosni, ker je naše podjetje vztrajno hodilo in hodi v korak z drugimi vodilnimi podjetji v Jugoslaviji, da je v teh treh desetletjih naš delovni kolektiv ustvaril vse pogoje ne le za obstoj in razvoj podjetja, ampak

Posebna zahvala gre tovarišicam, ki so kljub svojim obveznostim kot matere, žene in gospodinje delale tudi ponoči oziroma v vsakam času in ne glede na redni delovni čas.

Dolžni smo se zahvaliti za ves trud tudi našim upokojevcem, ki so prav v času uveljavljanja tovarne na trgu, požrtvovalno delali in s tem prispevali k ugledu delovne organizacije NOVOTEKS.

Čeprav je že veliko dela narejenega in smo nanj lahko vsi ponosni, pa je vendar treba vedeti, da se ne smemo uspravati nad doseženim razvojem in da razvoj v najširšem smislu besede pravzaprav ni nikdar končan. Kolektiv čakajo zelo zahtevne naloge, ki izhajajo iz Zakona o združenem delu. Dosledna vsebina in ne formalna prilagoditev določilom zakona pomeni nadaljevanje razvoja samoupravljanja, ki kot edina možna oblika družbene ureditve, zagotavlja boljši jutrišnji dan.

Družba je imela vedno veliko zaupanje do kolektiva, kar se je posebno pokazalo v zadnjem času, to pa nas obvezuje, da bomo tudi v bodoče, kot je bilo to v preteklosti, znali in hoteli prebroditi vse težave, ki so v tekstilni industriji še posebno prisotne.

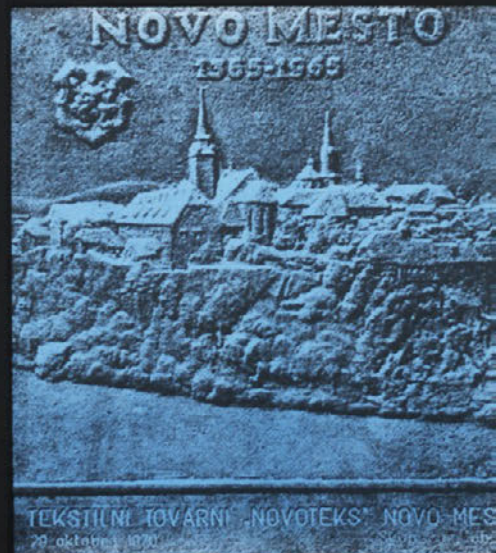
Vsem jubilentom, ki že trideset let predejo, tkejo, popravljajo, in opravljajo druga dela iskrene čestitke.

DOLENC STANISLAV—LUKA
Glavni direktor

tudi za njegovo razširitev in modernizacijo proizvodnje, ki v veliki meri krije potrebe domačega trga in pogojuje, da se uspešno vključujemo v mednarodno delitev dela. S tem si je kolektiv ustvaril dobre delovne pogoje in storil vse za lepše življenje svojih članov in njihovih družin, kar je brez dvoma cilj, ki ga je bilo pričakovati od uvajanja samoupravljanja. Hkrati pomeni to tudi, da je delovni kolektiv ta načela sprejel in razumel vso njihovo pomembnost, da uveljavlja in še naprej razvija samoupravljanje kot osnovo vsega svojega dela in življenja.

NOVOTEKS bo tudi v prihodnje zastavil vse sile za napredek samoupravljanja, da delovni ljudje samostojno odločajo o rezultatih svojega dela, saj le v tej smeri vidi smisel gospodarskega razcveta in sodelovanje v naši skupnosti.

MARTIN GERŠIČ,
predsednik delavskega sveta
delovne organizacije

RAZVOJNA POT POT NAPREDKA

Letos, ko praznujemo 30-letnico Novoteksa, se v mislih vračamo v tista leta, ko je bilo Novo mesto kot kulturno in gospodarsko središče Dolenjske predvsem uradniško mesto s kolikor toliko razvito obrtno dejavnostjo. Prvi poizkusi razvoja industrije segajo v leta po prvi svetovni vojni, ko sta Ivan Medic in Jožko Povh ustanovila industrijo perila. To podjetje je takrat zaradi pomanjkanja industrijskega blaga, dobro uspevalo. Ta uspeh je bil vzrok, da sta se družabnika ločila in tako je v Novem mestu pričela

z delom tudi druga tovarna lahke konfekcije. Medicova tovarna se je v času splošne svetovne krize obdržala, Jožko Povh je pa opustil izdelovanje perila in podjetje preusmeril v predilnico. Tako je leta 1936 pričela z delom prva predilnica v Novem mestu, v stavbi, kjer je danes industrija obutve. Tik pred drugo vojno se je pričela gradnja tovarne v Bršljinu, na kraju, kjer je sedaj NOVOTEKS.

Novomeška tekstilna tovarna NOVOTEKS je imela sicer skromne tekstilne tradicije, vendar pa jo moramo uvrstiti med gospodarske organizacije, ki so na naših tleh zrasle po osvoboditvi in se v treh desetletjih razvile v močno in ugledno tekstilno delovno organizacijo.

1947 – 1957

Po osvoboditvi so takoj pričeli obnavljati v vojni poškodovano tovarno v mestu in dokončali pred vojno pričeto gradnjo v Bršljinu. Vanjo so preselili vse predilne stroje, ki so še bili sposobni za delo. Vlada LRS je dne 15. avgusta 1947 na predlog ministrstva za industrijo z odločbo S-ZAK 441 ustanovila državno industrijsko podjetje republiškega pomena pod firmo Tekstilna tovarna Novo mesto. Podjetje je dobilo v upravljanje osnovna sredstva, ki so bila po bilanci dne 30. junija 1946, vredna 5.172.641 dinarjev in 50 par. Tako je 15. avgust 1947 leta datum ustanovitve današnje tekstilne tovarne NOVOTEKS.

Zapisi nam povedo, da je bil NOVOTEKS ustanovljen po vojni iz dveh manjših novomeških tovarnic s sedežem v novozgrajenih prostorih v Bršljinu. Proizvodnja je tedaj zajemala bombažne in vigojne preje, strojni park pa so sestavljali stroji obeh novomeških tovarn in iz tekstilne tovarne Kočevje. Že na začetku so v Novoteksu montirali tudi prve statve za tkanje volnenih tkanin.

Vsekakor je bilo to razdobje pomembno za osnovo današnje tovarne in bi verjetno kronist poudaril predvsem dve pomembni letnici: leto 1947, kot ustanovno leto Tekstilne tovarne Novo mesto, ki se je leta 1953 preimenovala v NOVOTEKS, in 30. avgust 1950, ko je delovni kolektiv sprejel načela samoupravljanja, ko je postal lastnik proizvodnih sredstev in vzel usodo tovarne v svoje roke.

Ni torej naključje, da je odslej vodila pot Novoteksa v razširitev proizvodnje in asortimana.

1957 – 1967

Dobrih 10 let po ustanovitvi Novoteksa, leta 1958, je bila v Metliki dograjena predilnica česane volnene preje. Poslej je NOVOTEKS zmanjševal proizvodnjo tkanin iz mikane volnene

1967 – 1977

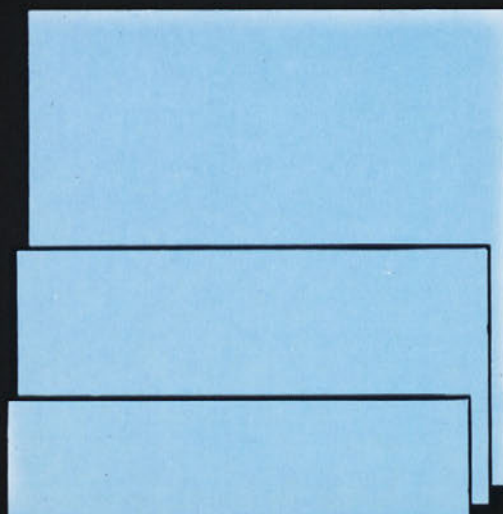
NOVOTEKS Novo mesto	22000 m ²
NOVOTEKS predilnica METLIKA	9500 m ²
NOVOTEKS Strešnik	2200 m ²
NOVOTEKS konfekcija VINICA	2600 m ²
NOVOTEKS konfekcija TREBINJE	1900 m ²
SKUPAJ	38200 m²

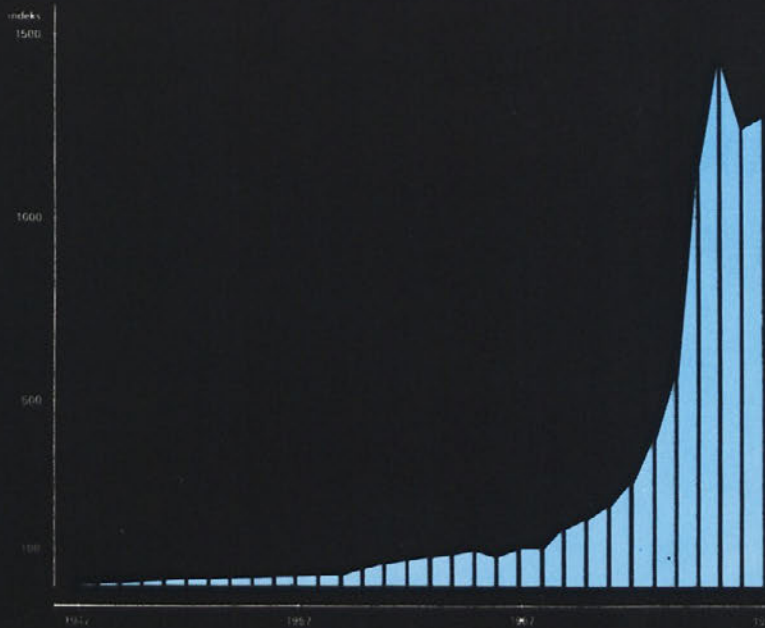
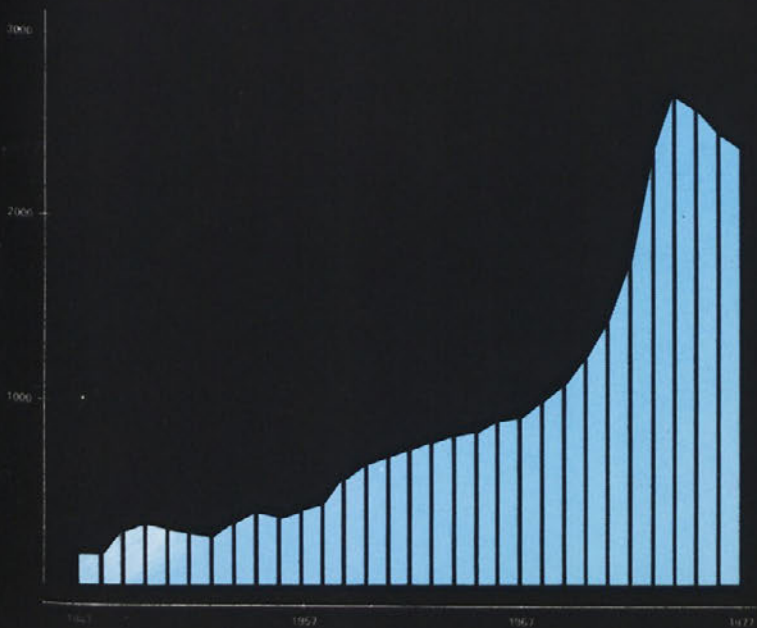
1957 – 1967

NOVOTEKS Novo mesto	12500 m ²
NOVOTEKS predilnica METLIKA	3900 m ²
SKUPAJ	16400 m²

1947 – 1957

NOVOTEKS Novo mesto	7000 m ²
---------------------	---------------------

preje in jo postopoma preusmerjal izključno v izdelavo tkanin iz česane volnene preje. Proizvodnja dragih tkanin iz česane volnene preje pa je terjala zamenjavo strojev v pripravi tkalnice in v oplemenitilnici. Tako so se v Novoteksu dogovorili za rekonstrukcijo in dograjevanje tehnologije. Ozka specializacija proizvodnje je zahtevala tudi več vloženega znanja kot doslej. Perspektivnim kadrom so v Novoteksu omogočili študij za delo in ob delu in tako so pridobili nepotrebne strokovnjake, ki so rasli skupno s tovarno, v kateri so začeli kot tkalci, predilci ali ključavničarji in po končanem študiju ali pa že med njim, prevzemali odgovornejše naloge.

Leta 1962 se je preselila priprava tkalnice v nove prostore. Montirali so nove, hitrejše stroje, to pa je pomenilo, da je ozko grlo, ki je bilo doslej v pripravi, odpravljeno, kar je pomembno vplivalo na smotrnejše urejanje delovnega procesa. V tem času je tovarna osvojila tudi predelavo novega sintetičnega vlakna diolen, ki ima lastnosti volne in je tkanina, izdelana iz mešanice diolen-volna, celo boljša kot čista volnena tkanina. Diolen je zaradi svojih prednosti kmalu izpodrinil druga umetna in sintetična vlakna. Uvajanje diolen vlakna v proizvodnjo pa je zahtevalo dopolnjevanje strojnega parka, predvsem v plemenitenju tkanin.

Zaradi potreb tržišča in povpraševanja po vse zahtevnejših tkaninah, se je NOVOTEKS temu prilagodil. Širil je oddelek vzorčenja, ta pa je prislusnil trgu, sprejemal modne novosti in pripravljaj nove in nove kolekcije, ki so jih pošiljali na trg dvakrat letno in to v jesensko-zimski ter pomladansko-poletni kolekciji.

Trg je bil osvojen. Po tkaninah Novoteksa je bilo spričo izvirnosti in kvalitete tkanin čedalje več povpraševanja. Kmalu se je pokazala potreba po nadaljnji izgradnji proizvodnih prostorov za moderno oplemenitilnico. Komaj so končali eno delo, že so stali zidarski odri na drugem mestu in tako so se postopoma obnavljale predilnica, tkalnica, skladišča. Tovarna se je razrasla okoli pred vojno začetega jedra v veliko in sodobno tovarno. Takšna delovna organizacija zahteva drugačno organiziranost in delitev dela, zato se v Novoteksu ukvarjajo tudi s tem vprašanjem.

NOVOTEKS se je večal iz leta v leto; tako je bilo leta 1965 v tkalnici že 100 tkalskih strojev. Diolen je vse bolj osvajal trg. Poleg sodobnih proizvodnih prostorov so pridobili in obnovili v Novoteksu tudi stranske obrate. Rekonstrukcija kotlarne je omogočila normalno dobavo pare za potrebe tehnološkega procesa, hkrati pa je pripotebe tehnološkega procesa, hkrati pa je pripotebevala k lepšemu in čistejšemu okolju. Nič več kamionov z vsakodnevnim transportom premo-

ga, nič več odvažanja ogorkov in pepela, pa tudi visoki stari dimnik ni bil več potreben in so ga porušili. V ta čas spada tudi prehod od 48 in 45 in takoj za tem na 42 urni delovni teden. S tem so zagotovili boljše delovne in življenjske pogoje predvsem zaposlenih žensk, izboljšali so organizacijo tekočega in investicijskega vzdrževanja, poleg tega pa so ljudje pridobili več časa za osebno rekreacijo, za družinsko življenje pa tudi za strokovno izpopolnjevanje.

1967 - 1977

To desetletje je značilno po nadaljnji modernizaciji proizvodnje in rekonstrukciji, osvajanju novih tehnologij, izgrajevanju objektov ter samoupravnem organiziranju. V tkalnici so vtekle prve avtomatske visoko produktivne brezčrtnične statve, ki omogočajo 12-strojno tkanje. Iz leta v leto izpodrivajo vse več klasičnih tkalskih strojev ter jih nadomeščajo s hitrimi Sulzerjevimi statvami. Ker so te statve predrage, da bi delale le v dveh izmenah, so uvedli štiriizmensko delo v tkalnici, pozneje tudi v obeh predilnicah. Kadrovska služba pa je pričela sprejemati na tista mesta, kjer je nočno delo, predvsem moške.

Nov način dela, zahteve tržišča po vse pestrejših in zahtevnejših proizvodih ter hitro spreminjajoča se gospodarska gibanja doma kakor tudi v svetu, so zahtevala hitra prilagajanja, natančne izračune in točne kalkulacije. Da bi bili vsemu temu kos, je NOVOTEKS izgradil sodoben, zelo dobro opremljen kemijski in fizikalni laboratorij. Posodobili pa so tudi računovodsko, plansko-analitsko, tehnično in administrativno delo, za kar so nabavili računske in knjižne stroje pa tudi elektronski računalnik.

Leta 1970 so pri Novoteksu začeli s konfekcijsko proizvodnjo hlač, uvedli pa tudi novo tehnologijo - pletenje blaga, ki se ne mečka in je 100 procentno pralno. Vsa ta dela in vlaganja so pogojevala, da so v Novoteksu leto 1971 zaključili z rekordnim rezultatom, kakršnega dotlej še niso bili dosegli. NOVOTEKS je ustvaril pogoje, da je lahko ukinitel izvoz polizdelkov, močno pa so povečali izvoz finalnih izdelkov. S prodajo na tuje - več hlač in tkanin - so prodali več lastnega dela, s tem pa so si tudi zagotovili potrebna devizna sredstva za nabavo reprodukcijskega materiala v tujini.

Leto 1973 je bilo izredno pomembno. Tedaj je NOVOTEKS odprl kar tri tovarne na nerazvitem področju in s tem prispeval k hitrejšemu razvoju teh krajev.

V začetku leta je NOVOTEKS razširil svoj proizvodni program na izdelavo strešnikov. Za to proizvodnjo so se odločili predvsem zato, ker je za izdelavo kvalitetne strešne opeke, za kate-

ro je čutili veliko pomanjkanje osnovna surovina kvaliteten pesek, katerega je tu dovolj. Tako je v Dobruški vasi pri Škocjanu pričela proizvodnja peščeno-cementne strešne opeke. Ta tovarna je takoj v začetku zaposlovala blizu 100 delavcev, ki so doslej kmetovali doma ali pa so se morali vsakodnevno voziti daleč na delo.

4. oktobra istega leta je NOVOTEKS odprl v Trebinju blizu Dubrovnika novo konfekcijsko tovarno. V tej tovarni je dobilo delo nad 200 mladih deklet. In ob 15. obletnici predilnice v Metliki je NOVOTEKS dosegel še eno delovno zmago. Na Vinici je stekla v novo zgrajenih prostorih konfekcijska izdelava hlač. S to sodobno in lepo tovarno v Beli krajini je NOVOTEKS pripomogel k hitrejši gospodarski rasti tega lepaga, vendar nerazvitega področja.

To leto, 1973, je tudi v Novoteksu bilo izredno pomembno za nadaljnje samoupravno organiziranje. Na osnovi ustavnih amandmajev in zakonskih predpisov ter po temeljiti analizi so se delavci znotraj delovne organizacije organizirali v temeljne organizacije združenega dela. Tako so 25. decembra predstavniki Novoteksa podpisali samoupravni sporazum o združitvi temeljnih organizacij združenega dela: Predilnica Metlika, Tkanina, Konfekcija, Strešnik in Trgovina Novo mesto v organizacijo združenega dela NOVOTEKS. Podobno tej organiziranosti so se organizirale tudi družbeno-politične organizacije. S to organiziranostjo se je upravljanje in odločanje še bolj približalo neposrednemu proizvajalcu. Sledilo je prav tako pomembno obdobje, ko so sprejeli načela delegatskega razmerja v naši samoupravni praksi in s tem ustvarili pogoje, da delavci po izvoljenih delegatih neposredno, enakopravno in demokratično odločajo o pogojih in rezultatih svojega dela.

Ob koncu tretjega desetletja so vpeljali smotrnejše gospodarjenje gospodarskih in družbenih organizacij. Pri tem prehodu je bilo v gospodarstvu precej težav - v delavskih organizacijah so uvajali nove načine dela, ki naj bi bilo bolj gospodarno in učinkovito. Tem splošnim stabilizacijskim prizadevanjem se je priključil tudi NOVOTEKS. Izdelani in dopolnjeni so bili stabilizacijski programi, da bi učinkovito povečali realizacijo, zmanjšali fiksne stroške, ustavili naraščanje zalog in poslovno izgubo v konfekciji in Strešniku, hkrati pa ustvarili pogoje za prehod na rentabilno proizvodnjo. Za rentabilno proizvodnjo pa je treba proizvajati tisto, kar trg zahteva in izdelki morajo biti kvalitetni in pravočasni, kajti le tak način proizvodnje in prodajanja končnih izdelkov ustvarja dohodek, ki predstavlja temeljno kategorijo načrtovanja.

DRŽAVE V KATERE IZVAŽAMO:

Metraža	Konfekcija
Danska	Združeni Arabski emirat
Zap. Nemčija	Libanon
Švica	ČSSR
Ciper	Zap. Nemčija
Irak	Irak
Kuvajt	Kuvajt
ZDA	Kenija
SSSR	ZDA
Italija	Danska
Sirija	Švedska
Švedska	Švica
	SSSR
	Libija
	Nizozemska

prodajalne tekstilne tovarne NOVOTEKS

novo mesto
metlika
karlovac
novi travnik
zenica
sarajevo
trebinje
čačak
vrbas
arandjelovac
bor
aleksinac
k. mitrovica

PROIZVODNJA IN TRZIŠČE

V želji, da bi del lastnih tkanin predelali v končne izdelke, so v letu 1970 pričeli z gradnjo tovarne konfekcije za izdelavo hlač. Po šestih letih obratovanja, je ta tovarna postala največji specializirani proizvajalec hlač v Jugoslaviji.

V okviru Slovenije je tekstilna industrija danes prav gotovo pomemben gospodarski dejavnik, saj zaposluje prek 42.000 delavcev od skupno 700.000 zaposlenih v gospodarstvu. Od vseh zaposlenih v industriji predstavljajo tekstilni delavci 15 % zaposlenih oziroma ustvarijo kar 12 % družbenega proizvoda. Nedvomno igra pri tem pomembno vlogo tekstilna tovarna NOVOTEKS v Novem mestu.

Uvrščamo jo med vodilne tekstilne tovarne v Jugoslaviji, saj obsega njena proizvodnja 60 % celotne volnarske industrije v Sloveniji, v okviru Jugoslavije pa jo presega samo Varteks iz Varaždina.

BORNA DEDIŠČINA

Kljub temu, da se tekstilna tovarna NOVOTEKS uvršča v vrh jugoslovanske tekstilne industrije, so bili njeni začetki pred tridesetimi leti zelo skromni. Ob ustanovitvi so izdelovali volnene in polvolnene odeje ter tkanine iz mikane preje. Celotni proizvodni program sta predstavljala samo dva artikla. Leta 1950 je bila izdelana prva razširjena kolekcija, ko je bilo stkano prvo volneno blago za ženske plašče. Po desetih letih proizvodnje tkanin iz mikane preje je NOVOTEKS pričel izdelovati tkanine iz uvožene česane volnene preje, ki je kmalu izpodrinila mikano. Razvoj proizvodnega procesa se je nadaljeval v modernizaciji in uvajanju sodobnih znanstvenih dosežkov v tehnološki proces proizvodnje tkanin. V letu 1962 je NOVOTEKS izdelal prve metre tkanine iz sintetičnih vlaken — predvsem iz diolena, ki ima lastnosti volne. Proizvodnja tkanin se je iz leta v leto večala po kvaliteti in kvantiteti.

Osnovni cilj vsake proizvodnje je, da proda svoje izdelke in tako doseže svoj glavni smoter. Skladno z razvojem in rastjo proizvodnje se je v Novoteksu razvijala tudi skrb za tržišče. V prvih letih obratovanja Novoteksa ne moremo govoriti o tržni politiki, ker prodaja blaga ni potekala v taki obliki kot danes, ampak se je blago zaradi pomanjkanja distribuiralo grosistom v točno določenih in predpisanih količinah. Po letu 1950 so začeli s prodajo tkanin v maloprodaji. V tem času so uvedli tudi potniško službo, ki je postala vez med proizvodnjo in večjimi kupci. Tovariši Drago Smolnikar, Slavko Lipovščak in Aleksander Ivič, so bili naši prvi potniki, ki so prodajali blago po vsej Jugoslaviji.

V letih 1954 — 55 so bili prodani prvi metri blaga inozemskemu kupcu iz Velike Britanije. Naša proizvodnja je pričela slediti zahtevam trga; v to smer se je tudi razvijala in izpopolnjevala, ker je prišla do spoznanja, da se na trgu uveljavi samo tisto, ki upošteva načelo: „Delaj tisto, kar zahteva trg!“

Da bi lahko prodali vedno večje količine proizvedenega blaga, so morali pričeti s sistematičnim delom na trgu. Pričel se je boj za vsakega kupca in v tem je NOVOTEKS dosegel zavidljiv uspeh na jugoslovanskem in svetovnem tržišču. V Jugoslaviji ni večje trgovine, ki ne bi prodajala Novoteksovega blaga ali konfekcije. Uspeh je viden tudi v prodaji na zahtevnem svetovnem tržišču, saj izvaža v večino evropskih držav, v dežele v razvoju, v arabske države, v Sovjetsko zvezo in ZDA.

Delavci Novoteksa zaslužijo vse priznanje in pohvalo za marljivo dolgoletno delo, ki je bilo usmerjeno k edinemu cilju — zadovoljiti zahtevam kupcev.

TOZD TKANINA

Tkanina predstavlja največjo temeljno organizacijo združenega dela v OZD NOVOTEKS. Današnja Tkanina je skupaj s predilnico v Metliki do organiziranja v TOZD predstavljala tekstilno tovarno NOVOTEKS. Leta 1974 so se reorganizirali v TOZD, ki obsega naslednje proizvodne enote: predilnica, priprava tkalnice, oplemenitilnica, pletilnica in skupne službe. Proizvodne enote so zaključne enote s svojim proizvodnim procesom, vendar so med seboj tesno povezane z usklajenim tehnološkim in proizvodnim programom.

Ob ustanovitvi leta 1947 je NOVOTEKS pričel s proizvodnjo mikanih in vigojne preje ter tkanin iz teh prej. Z nabavljeno česano volneno prejo je proizvajal tudi tkanine iz teh prej in hitro zaslovel na tržišču s kvalitetnimi tkaninami in lepimi vzorci, saj je NOVOTEKS med prvimi uvedel dessinirane tkanine iz česanih prej. Z lastno novo zgrajeno predilnico za proizvodnjo česane preje v Metliki 1958. leta pa je sortiment kvalitete tkanin še izboljšal in razširil.

Surovinski sestav tkanin so stalno spremljali in prilagajali možnostim nabave in zahtevam kupcev. Ob začetku obratovanja so uporabljali volno, volnene odpadke in stanično volno (umetna vlakna iz celuloze). Z novo proizvodnjo kemičnih vlaken v svetu — poliamid, poliacyl in poliester pa so začeli uporabljati ta nova vlakna in so hitro osvojili tržišče. V letu 1961 so pričeli v večjih količinah uporabljati poliester vlakna diolen in sorazmerno hitro osvojili proizvodni in tehnološki proces, kar pa s takratnimi stroji in napravami ni bilo lahko. Oprema je bila primerna za proizvodnjo vlaken volnenega tipa, toda z marljivim delom so premostili začetne težave in se med prvimi pojavili na tržišču s prejami in tkaninami iz mešanice, volne in diolena. Da je bil prehod uporabe kemijskih vlaken pravičen, so lahko ugotovili pozneje, ko so z izdelki hitro osvojili tržišča.

Postopoma so opuščali proizvodnjo mikanih tkanin, popolnoma pa leta 1964. Ko so predilnico za mikano prejo ukinili, so stroje prodali, stavbo porušili, zgradili novo stavbo in leta 1975 montirali nove stroje za proizvodnjo česane preje.

V TOZD Tkanina je danes zaposlenih 925 delavcev, planirano pa je 981 delavec.

V sklopu predilnice so obrat barvarne z lisirnico, konventranjem, obrat predilnice, skladi-

šče surovin in skladišče barv in kemikalij. Skupno je zaposlenih 188 delavcev, pian pa predvideva 205 delavcev. Manjše število zaposlenih in fluktuacija so že problem predilnice. Težko je dobiti nove delavce zaradi nizkih osebnih dohodkov, ki so med najnižjimi med panogami v Sloveniji in pa tudi zaradi nočnega dela. Predilnica še vedno skoraj v celoti dela v tri izmene.

V konventirnici pripravljajo poliester (diolen) za proizvodnjo, to je, da iz trake izdelajo enakomeren steno, katerega mešajo z volno v razmerju običajno 55 % poliestra in 45 % volne, ker je to razmerje najprimernejše za uporabo glede cene in proizvodnje. V proizvodnji pa imajo tudi mešanice drugih odnosov poliestra napram volni, n. pr. 50/50, 70/30. Oprema konventirnice je nova in moderna.

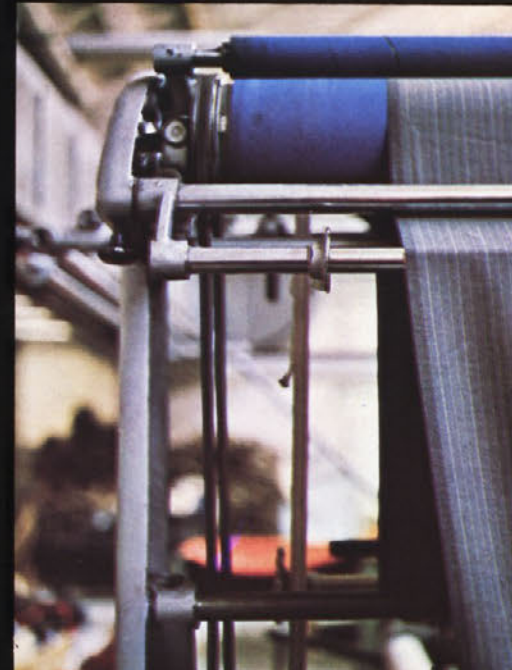
V barvarni barvajo poliester in volno. Vsak mesec pobarvajo okrog 110 ton materiala, ki ga potem predelata v prejo novomeška in metliška predilnica. Oprema barvarne je zastarela in nameravajo kupiti nov barvarni aparat za barvanje vseh vrst česancev in prej po hitrem postopku.

V novomeški predilnici predejo številke preje od Nm 20 — 60/1 v čisti volni in mešanici diolen—volna. Oprema predilnice je zadovoljiva. V letu 1965 montirana predilnica je že zamenjana z najsodobnejšo avtomatsko opremo firme Sant Andrea. V letu 1966 so proizvedli 261 ton preje, v letu 1976 pa 684 ton na bazni številki 40.

Delovna enota priprava je vmesna faza med predilnico in tkalnico in pripravlja prejo v posameznih fazah za tkalnico. Oprema je najsodobnejše izvedbe, od avtomatskih previjalnih strojev, sukalnih strojev do snoval. V enoti je zaposlenih 171 delavcev, planirano pa jih je 191. V letu 1976 je bilo sukano 1274 ton preje.

Nočno delo je le še na visokoproduktivnih strojih Hamel in Schlafhorst. Enota pa ima problem s skladiščenjem preje zaradi premajhnih prostorov.

Delovna enota tkalnica zaposluje 190 delavcev, planirano pa jih je 196. V tkalnici je montirano 72 najsodobnejših tkalskih brezčolničnih stavev „Sulzer“ in še 48 klasičnih stavev VTR. S postopno zamenjavo klasičnih stavev s statvami Sulzer dosega enota po produktivnosti in kvaliteti lepe rezultate. Z nabavo stavev „Sulzer“ pa je ukinjeno nočno delo na klasičnih statvah in danes dela le še 10 delavcev hkrati v nočni izmeni. V tkalnici je merilo za letni plan število votkov in ne metrov tkanin. V letu 1966 je bilo

proizvedenih 1873 milijonov votkov, v letu 1976 pa 7063 milijonov votkov, to je v 10 letih 3,77 krat več.

Delovna enota oplemenitilnica zaposluje 256 delavcev, planiranih pa jih je 271. Oprema je sodobna, novejša izvedbe. Zaradi stalnega večanja proizvodnje so tudi prostori med stroji pretesni. V letu 1966 so proizvedli 916794 m tkanin, v letu 1976 pa 3326223 m, to je za 3,63 krat več. Največ težav je v šivalnici, kjer je ročno delo.

Obrat pletilnice je najmlajši med obrati TOZD Tkanine. Obratovati je začel leta 1971. Montirano je 6 okroglih pletilnih strojev, ki obratujejo v 3 izmenah. Zaposleno je le 10 delavcev. Ob začetku obratovanja je bilo veliko povpraševanje po pleteninah, v zadnjem času pa je plasman vse težji. V času konjunktore je bil tudi visok dohodek in so stroji že odplačani. Pletilnica je v letu 1976 proizvedla 258900 m pletenin.

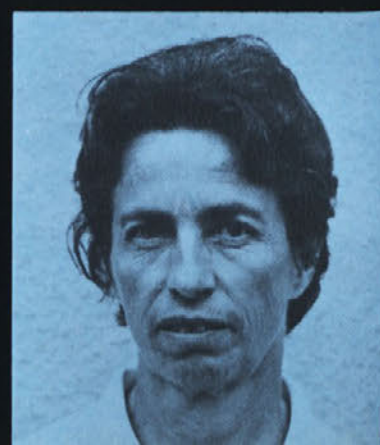
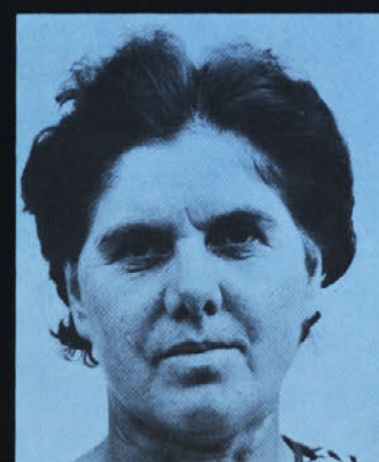
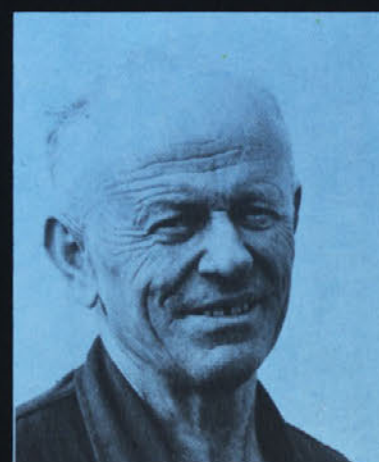
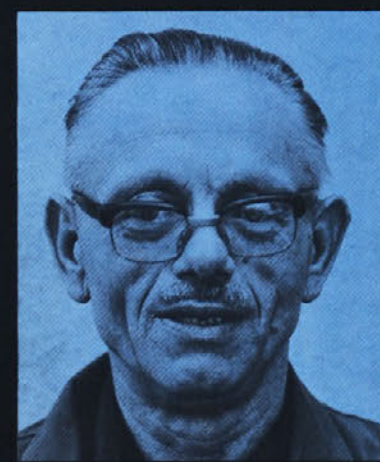
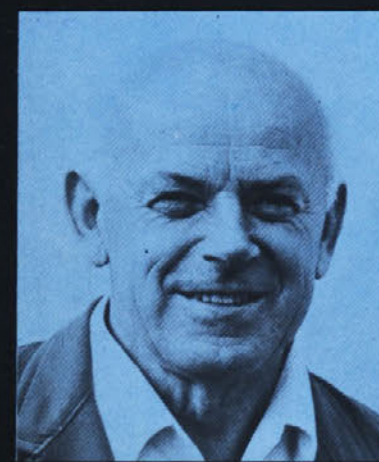
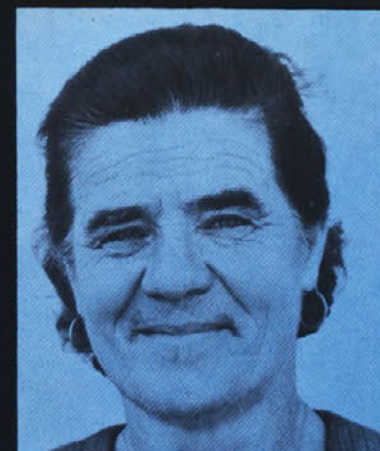
V zadnjih dveh letih je na trgu manj povpraševanja po tkaninah, posebno še po prehodu na nov način plačevanja, ko je treba v 15 dneh po prejemu blaga zagotoviti plačilo. NOVOTEKS je med največjimi proizvajalci tkanin v državi, zato so morali vložiti veliko dela, da so tkanine prodali. Zaradi manjše potrebe na domačem trgu so iskali izhod v večjem izvozu, kar pa se je čutilo na dohodku. Tkanine danes prodajajo v Evropi, Afriki, Aziji in Ameriki. Tako razširjen trg pa zahteva še več truda in paznje, treba je kupcu zadovoljiti po asortimanu, vzorcih, kvaliteti, ceni, rokih dobave, kar pa zahteva še večjo angažiranost vseh delavcev. V letu 1966 so prodali 871839 m blaga, v letu 1976 pa 3117935 m, od tega na domači trg 2187125 m in v izvoz 930810 m.

Pri nabavi materiala so v glavnem vezani na uvoz surovin, barv, opreme in rezervnih delov. Z zgraditvijo novih kapacitet v državi za proizvodnjo poliesterskih vlaken, bo uvoz manjši, saj bodo del nabavili pri domačih proizvajalcih, pri volni pa bodo še v naprej vezani na uvoz.

V bližnji bodočnosti ne bodo več povečevali kapacitet, naloga pa bo, da bodo izkoristili notranje rezerve, povečali produktivnost dela, dokupili manjkajočo strojno opremo in proizvajali kvalitete tkanine. Le tako bodo lahko premagali nastajajoče težave pri plasmanu izdelkov, spričo vse večje konkurence na trgu.

30 LET DELA 30 LET USPEHOV

TOZD PREDILNICA METLIKA

V letu 1968 in 1969 so zaradi zastarelosti strojnega parka zamenjali celotno predpredilnico z najnovejšimi polavtomatskimi stroji ter rekonstruirali vse predilne stroje.

Leta 1970 so v štirih izmenah izdelali 664 ton preje in leta 1974 že 715 ton.

Že leta 1973 se je pojavilo pomanjkanje preje za lastno predelavo v tkalnici, zato so izdelali elaborat za novo predilnico, ki naj bi v končni fazi dajala 750 ton preje letno. Vodilna misel pri izdelavi elaborata je bila: izdelovati izključno surove partije v mešanici 45 % volne in 55 % poliestra ali 25 % volne in 75 % poliestra za izdelavo tkanin, ki bi jih nato kosovno barvali. Izdelovali naj bi predvsem tkanine za naše konfekcije, ker so take tkanine najcenejše. Tako bi se lažje prilagajali modi, ker bi imeli surove tkanine na zalogi, glavni porok za rentabilnost naložbe pa bi bila vsekakor visoka produktivnost in kvaliteta.

Novembra 1976 smo že odprli nove proizvodne prostore. Tu je predilnica z zmogljivostjo 2500 kg predpreje dnevno, predilnica z 28 predilnimi stroji z zmogljivostjo 1400 kg preje dnevno ter trije sukalni stroji Barmag. Za predenje uporabljamo Repco predilne stroje, zadnji dosežek v modernizaciji tehnologije volnene česanke.

Na Repco strojih se trdnost posreduje z navideznim vitjem, ki si periodično sledi v „S“ in „Z“ smer. S to spremembo so odpadli prstani in vretena in se odprle možnosti uporabe velikih hitrosti predenja, dosežen je velik prihranek na prostoru, energiji, delovni sili, čas snemanja je krajši, navitki so večji, vzdrževanje stroja je cenejše, stroj dalj časa izdrži brez mazanja. Zato je možnost, da se preja umaže, manjša.

Repco prejo sukamo na sukalnih strojih Barmag z dvojnimi zasukom. Ta preja ima drugačen videz, kot konvencionalna preja, ima manj zasukov, trdnost je zato nekoliko manjša, elastičnost pa večja.

Novoteksova TOZD Predilnica Metlika ima danes 308 zaposlenih in izdelava 1080 ton preje letno.

V deželici brez in vinske trte so pred devetnajstimi leti prvič zabrnili stroji v metliški predilnici. Bila je to prva predilnica za česano volneno prejo v Sloveniji. V nji je 226 Belokranjcev pričelo služiti svoj kruh. Danes metliška občina ni več nerazvito področje in nedvomno ima zasluge za to tudi Novoteksova predilnica.

V letu 1959 so izdelali v dveh izmenah 266 ton preje. V naslednjih letih so izboljšali tehnološke pogoje za predenje ter prešli na predenje višjih številčk preje in izdelave preje v mešanici 55 % sintetike in 45 % volne. Prejo so delali v glavnem za tovarno oDT Ljubljana.

TOZD KONFEKCIJA NOVO MESTO

Leta 1970 je bil v okviru tovarne NOVOTEKS ustanovljen konfekcijski obrat za izdelovanje hlač. S tem naj bi podjetje razširilo svoj proizvodni program oziroma prodajni asortiman. Poleg tega je obrat konfekcije nameraval vložiti čim več lastnega dela v končni izdelek – predvsem za prodajo na tuje tržišče, da si tako ustvari devizna sredstva za nabavo reprodukcijskega materiala. V zelo kratkem času se je Novoteksov obrat hlač konfekcije povzpел med najkvalitetnejše in najmočnejše proizvajalce hlač za moške, ženske in otroke. Obstoječe strojne zmogljivosti konfekcije pa kmalu niso več zadoščale povpraševanju na domačem in tujem trgu. Treba je bilo misliti na nove zmogljivosti. V Novoteksu so se odločili za dva nova konfekcijska obrata in sicer v Trebinju in na Vinici. To sta kraja, kjer je bilo zaposlenih zelo malo ljudi in so tako z lahkoto dobili delovno silo, obenem pa so tem ljudem pomagali dvigniti njihovo kupno moč, njihov standard, skrat-

ka, pomagali so jim pri njihovem razvoju.

NOVOTEKS se je na tržišču pojavil poleg metraže tudi z oblačili, saj je prvotno zamišljena tovarna hlač pričela izdelovati še suknjiče in druge oblačilne premete za rekreacijo. Takšno je bilo povpraševanje trga, kateremu so se morali sproti prilagajati. Vse to pa ni bilo lahko – proizvodnja metraže je bila skozi vsa povojna leta uhojena, imeli so moderne strojne naprave in izkušene delavce. Konfekcija pa je bilo področje, ki ga niso poznali – sproti so se učili in odpravljali napake.

V Novoteksu so se zavedali, da ne bo lahko. In čeprav je danes konfekcija še v težkem položaju in je bilo potrebno sprejeti sanacijski program, so bili prepričani, da se bo to stanje z večjo osebno zavzetostjo in odgovornostjo ter s pametno proizvodnjo in prodajno politiko, izboljšalo. Rezultati teh prizadevanj so že vidni in napori, ki so jih vložili delavci konfekcije niso bili zaman.

OBRAT KONFEKCIJE TREBINJE

V Trebinju, srednje velikem mestecu Hercegovine, je NOVOTEKS ob 29. obletnici osvoboditve 4. oktobra 1973. leta ob sodelovanju krajevnih gospodarskih in družbenopolitičnih organizacij odprl novo konfekcijsko tovarno. Konfekcija Trebinje je nastala na osnovi ocene gospodarske situacije in obojestranskega izpopolnjevanja medsebojnih obveznosti. Trebinjce je vodila želja zaposliti kar največ nezaposlene ženske delovne sile in povečati kupno moč prebivalstva ter s tem dvigniti osebni in družbeni standard. Vodilna misel Novoteksovih strokovnjakov pa je bila, da odpirajo obrate tam, kjer so za to objektivni pogoji — predvsem, da je dovolj mladih ljudi, primernih za delo in približati delovno mesto delavcu. In ker so se interesi Novoteksa in Trebinja pokrivali, se je kmalu izpolnila želja in tako se v Trebinju že nekaj let vrtijo stroji, ki jim strežejo mladi Trebinjci.

Delovni prostori Novoteksove konfekcije so v novem središču mesta. Prostorna tri nadstropna zgradba konfekcije, v kateri dela 200 mladih delavcev, je pred leti služila drugemu namenu, zato so jo morali preurediti. Usposobljen je le del stavbe za konfekcijsko industrijo. Glede na razpoložljivo prostornino bi bilo mogoče več kot za enkrat povečati proizvodnjo.

Z delovno enoto TOZD konfekcije, ki se pa bo vsak čas organizirala v samostojno TOZD, so izšli iz občinskih in republiških meja in tako dokazali, da je takšno sodelovanje mogoče.

Konfekcija v Trebinju ne pomeni le razširitev proizvodnje, temveč še veliko več. Nova tovarna je rezultat medrepubliškega sodelovanja ter politike Novoteksa, da po svojih močeh pomaga nerazvitim področjem, da krepki socialistične ideje in razvija samoupravne odnose ter bratstvo in enotnost med našimi narodi.

OBRAT KONFEKCIJE VINICA

Tretja delovna enota konfekcije Novoteksa je začela z delom v novozgrajenih prostorih leta 1973 na nerazvitem področju Bele krajine na Vinici. Odločitev, da zgradijo tovarno na Vinici, je Novoteksove strokovnjake pripeljala prav ista misel kot pri prejšnjih razširitvah: zgraditi obrat tam, kjer ni industrije in tako približati delo delavca čim bližje njegovemu kraju. Za Belo krajino, predvsem pa za odročnejše kraje Bele krajine, je značilno, da odhaja veliko ljudi za kruhom v druga mesta in nemalokrat tudi v tujino. S to konfekcijo, ki je zelo sodobna, je NOVOTEKS ustvaril pogoje, da krajanom Vinice in okolice ni treba več iz svojega domačega kraja za kruhom drugam. Zaposlitev imajo doma, takorekoč na hišnem pragu. Tovarna na Vinici ni samo zajezila siromašenje kraja zaradi odhajanja mladih ljudi za kruhom drugam, tovarna neposredno vpliva na razvitost celotnega kraja in še nekaterih okoliških krajev ter tako pomaga črnomaljski občini iz nerazvitosti.

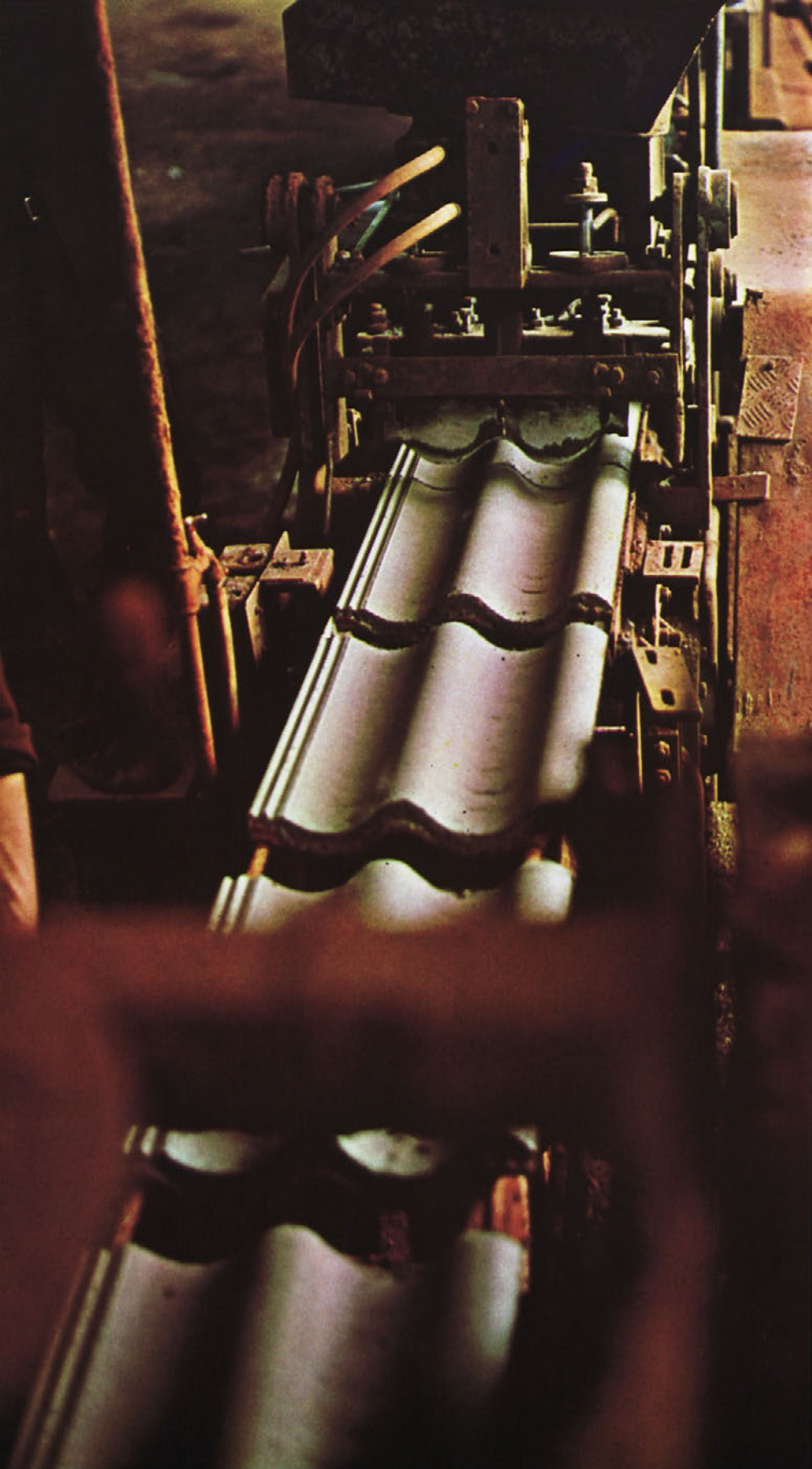

Tudi obrat novomeške konfekcije na Vinici je tik pred tem, da postane TOZD, to pa daje Viničanom nove možnosti, da uresničijo svoje samoupravne pravice in da o svojem delu in rezultatih svojega dela samostojneje odločajo.

Ta tovarna ni samo lepa na pogled, tako zunanaj kot znotraj. Delovni prostori so lepi, menza in trgovina dovolj veliki in funkcionalni, tako da bodo ob morebitni razširitvi, za kar so objektivni pogoji, lahko sprejeli in postregli vse zaposlene v konfekciji.

Pri načrtovanju tovarne na Vinici so načrtovali tudi stanovanja za strokovnjake in v neposredni bližini tovarne zgradili stanovanjski blok.

Vinica postaja kraj, ki prav zaradi Novoteksove tovarne hitro spreminja svoj videz in tudi gospodarski položaj.

TOZD STREŠNIK

Februarja 1973 je v Dobruški vasi pri Novem mestu pričela proizvodnjo Novoteksova tovarna peščeno cementne strešne opeke. To je bila ena izmed petih temeljnih organizacij združenega dela. Čeprav je investicijski program napovedoval preprosto poslovanje, le ni bilo tako. Proizvodnja v tovarni Strešnikov je naletela na začetne težave, s kakršnimi se pač sreča vsako podjetje, ki osvaja proizvodnjo novega izdelka.

Delavci te temeljne organizacije združenega dela so se spoprijeli s težavami in jih sproti odpravljali v skladu s stabilizacijskim programom podjetja.

Zakaj so se v Novoteksu odločili za proizvodnjo nečesa, kar nima nič skupnega z osnovno dejavnostjo te tovarne? To je bilo pogosto vprašanje. Odgovor je zelo preprost. Ves reprodukcijski material za proizvodnjo tekstilnega blaga v Novoteksu uvažajo – želeli so proizvajati še nekaj, za kar ne bi bilo potrebno material kupovati na zunanjem trgu. Izdelanih je bilo več predlogov – med njimi tudi za proizvodnjo strešnikov. Odločili so se za strešnike predvsem zato, ker je po njih veliko povpraševanje in jih na domačem trgu ni bilo. Strešnik so v velikih količinah uvažali iz Italije.

Glede na to, da je za proizvodnjo peščeno cementnega strešnika osnovna surovina kvaliteten pesek, ki ga v bližini tovarne ne primanjkuje, se je NOVOTEKS odločil, da zgradi tovarno v Dobruški vasi. S to odločitvijo, ki je kmalu postala stvarnost, so ljudem iz Dobruške vasi in okolice omogočili zaposlitev v neposredni bližini doma. Tovarna stoji ob avtomobilski cesti Ljubljana – Zagreb, tako da s strešniki te tovarne zlahka pokrivajo tržišče Slovenije in Hrvaške. Zelo pomembno pa je tudi to, da se je s proizvodnjo te tovarne zmanjšal uvoz strešne opeke.

V tovarni strešnikov, ki ima danes kapaciteto 10 do 12 milijonov strešnikov na leto, razmišljajo o nadaljnji razširitvi proizvodnega programa in pocenitvi izdelkov z nekaterimi izboljšavami, zlasti da bi odprli lastni peskokop v bližini tovarne.

Ker po zakonu o združenem delu tovrstne proizvodnje ni mogoče opravljati v sklopu delovne organizacije NOVOTEKS, delavci razmišljajo, da se Strešnik osamosvoji in postane samostojna delovna organizacija.

TOZD TRGOVINA

Eden izmed tozdov OZD NOVOTEKS je tudi TOZD Trgovina.

Prvi obrisi sedanje TOZD segajo že v leto 1953, ko je podjetje ustanovilo svojo prvo prodajalno v Novem mestu na Glavnem trgu, v svojem prodajnem asortimanu pa je imela izključno metražno blago lastne proizvodnje. Zaradi pomanjkanja tekstilnega blaga na domačem in tujem trgu, podjetje ni imelo težav pri prodaji svojih izdelkov, zato nekaj časa ni bilo potrebe po širjenju lastne trgovske mreže.

S hitrim razvojem tekstilne industrije v svetu in doma, z razširitvijo in modernizacijo proizvodnih kapacitet v Novoteksu, z ustanovitvijo lastne konfekcije, pa so se v sedemdesetih letih začeli vse bolj pojavljati problemi prodaje. Vodstvo podjetja se je zaradi tega odločilo za pospešen razvoj lastne trgovske mreže in leta 1970 so previdno, toda smelo začeli orati novo ledino. Tega leta je NOVOTEKS odprl novi prodajalni v Novem mestu (pri tovarni) in v Metliki, že v naslednjem letu pa so bili premagani tudi republiški okviri in nove prodajalne z napisom NOVOTEKS so začele rasti po raznih krajih Jugoslavije, najprej v Sarajevu, nato v Trebinju, Boru, Čačku itd.

Z razširitvijo trgovske mreže in proizvodnega programa konfekcije, pa so kupci v Novoteksovih prodajalnah vse bolj povpraševali tudi po ostalih konfekcijskih izdelkih. Prisluhnilo so jim in k sodelovanju z uspehom pritegnili znane proizvajalce srajc, pletenin, trikotaže in konfekcije, kot so: Labod, Rašica, Mura, Almira, Jutranjka, Kora, Tekstil, Tkanina in druge ter z njihovimi izdelki obogatili in dopolnili proizvodno-prodajni program.

Danes ima TOZD Trgovina v svoji sestavi 15

prodajaln, ki dosegajo solidne poslovne rezultate. Če primerjamo rezultate zadnjih šestih let, vidimo, da je šla rast TOZD zelo navzgor. Leta 1971 je TOZD ustvaril 15 milijonov bruto realizacije, ki je nato vsa leta naglo rastla, rezultati letošnjega polletja kažejo, da lahko pričakujejo dober poslovni uspeh in izpolnitev plana, ki predvideva 60 milijonov dinarjev realizacije, kar je kar štirikrat več kot leta 1971, število zaposlenih se je v tem obdobju podvojilo, pa tudi drugi rezultati, kot so dohodek, ostanek dohodka, akumulativnost in podobno kažejo, da posluje TOZD dokaj uspešno.

Tudi po samoupravni plati dosega TOZD Trgovina kljub oddaljenosti poslovalnic in razdrobljenosti po vsej Jugoslaviji vse večje uspehe. Vlogo zbora delovnih ljudi, ki je bil do lanskega leta edini organ neposrednega upravljanja, je „zamenjal“ delavski svet, pa tudi organi posrednega upravljanja kot so komisije za OD, komisija za medsebojna razmerja in disciplinska komisija, delujejo vse bolj uspešno, zato ni bojazni, da TOZD tudi v bodoče ne bi dosegel dobrih rezultatov na vseh področjih.

Srednjeročni plan razvoja TOZD predvideva v bodoče pospešeno odpiranje novih prodajaln in hitro rast realizacije. Žal pa bo zaradi nekaterih težav, ki so se pojavile v zadnjem času, in težkega finančnega položaja podjetja, težko uresničiti vse naloge v predvidenem roku. S prizadevanjem, požrtvovalnostjo, samoodrekanjem in zagnanostjo vseh zaposlenih v TOZD, z združenjem sredstev in dela med tozdi, kot tudi zunaj njih, pa upajo, da bodo tudi težave premagane in uresničene zastavljene naloge tako v prid TOZD Trgovina, OZD NOVOTEKS, kot tudi širše družbene skupnosti.

SEJMI IN PRIZNANJA

Z razmahom industrijske proizvodnje so se v skladiščih proizvajalcev začeli kopičiti proizvodi, ki jih je bilo treba na čim enostavnejši in hitrejši način posredovati kupcem. Proizvajalci so pričeli razmišljati, kako bi na enostaven in racionalen način prodali to blago. Ugotovili so, da je sejem najboljša oblika za izmenjavo proizvedenih dobrin in to iz naslednjih razlogov:

- Kupci in proizvajalci se srečajo na enem mestu, kjer ima kupec možnost, da na sejmu blago vidi, ga oceni in primerja s konkurenčnim proizvodom.
- Proizvajalec, oziroma prodajalec, pokaže na enem mestu vse svoje dosežke velikemu številu interesentov in potrošnikov ter ima tako možnost, da razširi prodajo izdelkov tudi na nove kupce.
- Potrošnik lahko na enem mestu in v zelo kratkem času kupi večje količine različnega blaga. S tem se zmanjšajo stroški potovanja in korespondence.
- „Štant“ proizvajalca ima zanj reprezentativen in propagandni značaj, kajti obiskovalci lahko po razstavljenem blagu in po načinu razstavljanja ocenijo poslovanje podjetja in dobi-

jo zaupanje do proizvajalca in njegovih proizvodov.

Motivi za organizacijo sejmov so se ohranili in se sejemska dejavnost razvija in izpopolnjuje tudi sedaj.

Tudi v našem podjetju so spoznali prednost udeležbe na sejmih, zato so naši proizvodi prisotni na teh prireditvah že od samega začetka. Vsako leto razstavljamo svoje izdelke na 14 sejmih in sicer na sejmu „Moda“ v Ljubljani, na sejmu vzorcev „SETEX“ v Ljubljani, na sejmu opreme in sredstev civilne zaštite v Kranju, na spomladanskem in jesenskem sejmu v Beogradu, na spomladanskem in jesenskem velesejmu v Zagrebu, na sejmu vzorcev KUTEX v Zagrebu, na skopskem sejmu, na sejmu v Leskovcu, na sejmu „Hiljadu radosti“, v Sarajevu, na sejmu „Cvijeće — žena — lijepota“ v Sarajevu, na sejmu v Koelnu in na sejmu v Clevelandu v ZDA.

Novoteksovi proizvodi so dobili na teh prireditvah vrsto priznanj tako za kvaliteto kot za modnost in estetski videz. Vse to pa je pripomoglo do velike afirmacije našega podjetja in proizvodov na domačem kakor tudi na tujem tržišču.

SKRB ZA ČLOVEKA

rezultate ter osvojili pokale, plakete in druga priznanja.

Zelo uspešna je povezava z mladimi iz garnizona JLA Novo mesto, s katerimi skupno organizirajo športna in kulturna srečanja. Izdelan je tudi dolgoročni program teh sodelovanj. S tem je Novoteksova mladina še tesneje povezana z mladimi iz vse Jugoslavije, ki so na odsluženju vojaškega roka v dolenski metropoli.

VRTEC

Ob Novoteksovi tovarni, v stavbi, ki sicer ni najbolj primerna za vrtec, je že nekaj let v varstvu preko 100 predšolskih otrok. Potrebe so sicer večje, vendar zaradi prostorske stiske ni bilo mogoče zagotoviti več in primernejših prostorov.

Novoteksov vrtec se je v zadnjem času sicer nekoliko povečal — dobil je tudi zunanji prostor — igrišče s potrebnimi igrali, kjer je ves dan pod strokovnim vodstvom pravi živžav. Mamice, ki imajo otroke v vrtcu, lahko brezskrbno delajo, saj so v času, ko so na delu, njihovi otroci v res dobrem varstvu.

PLANINSKI DOM „VINKA PADERŠIČA—BATREJE“ PRI GOSPODIČNI NA GORJANCIH 20 LET V UPRAVLJANJU NOVOTEKSA

Na „Trdinovih Gorjancih“, kot jim radi pravimo, ker jih je Janez Trdina tako ovekovečil z gorjanskimi bajkami, so prizadevni novomeški planinci postavili leta 1931 zasilno zavetišče. Zavetišče so postavili ob hladnem, čistem in močnem studencu Gospodična. Planinci so bili ponosni na svoj dom in srečni, da so si zgradili svojo postojanko, kjer so lahko preživeli proste ure v zdravem in čistem gorjanskem okolju. Leta 1942 je bilo zavetišče požgano, v letih po osvoboditvi pa ponovno zgrajeno. Dom je bil odprt leta 1949. Udarniško so ga gradili s skromnimi sredstvi novomeški planinci. Dom, v upravljanju PD Novo mesto, je le težko pokrival vse potrebe vzdrževanja, zato je propadal. Najhujši problem pa je nastal, ko je bilo treba opravi večja vzdrževalna dela, ker se je v spodnjem lesenem delu doma naselila goba in je pretila nevarnost, da se dom zruši. PD Novo mesto je našlo rešitev v dogovoru s tekstilno tovarno NOVOTEKS, ki je izdelal vse potrebno za takojšnjo rešitev doma. NOVOTEKS je na starem mestu zgradil nov sodoben planinski dom. Dom je elektrificiran, ima 37 ležišč, dobro opremljeno kuhinjo, lepe sanitarije, jedilnico in druge prostore. Vsi prostori so centralno ogrevani. Pred domom je lepo urejen prostor z mizami in klopki, kjer je prostora za blizu 100 ljudi. Dom

STANOVANJSKA IZGRADNJA

Od samega začetka je NOVOTEKS skrbel za to, da bi čim več njegovih delavcev dobilo potrebna stanovanja. Tako je že v drugem letu svojega obstoja zgradil šest stanovanjski blok v Bršljinu, z udarniškim delom pa rešil stanovanjske probleme še nekaterih družin in samcev v neposredni bližini tovarne. V letu 1957 je pričel graditi vrstne hiše na Marofu in prvi dve montažni hiši v Žabji vasi.

Velik korak pa je naredil leta 1962—1963, ko je zgradil dve stolpnici s skupno 40 stanovanji. Leta 1965 se je pričela organizirana individualna stanovanjska izgradnja v Bučni vasi, ki je trajala skoraj 10 let. V tem naselju je prišlo do individualnih hiš prek 60 družin pri nas zaposlenih delavcev. V zadnjem času pa je podjetje pričelo pospešno kupovati stanovanja v novih stanovanjskih soseskah.

Podjetje ima lastna stanovanja tudi v Metliki in na Vinici.

V vsem času svojega obstoja pa so organi podjetja z individualnimi stanovanjskimi krediti učinkovito prispevali k temu, da naše podjetje danes upravičeno slovi, da je v vsem povojnem

obdobju največ prispevalo za ublažitev stanovanjske stiske.

KULTURA, ŠPORT, REKREACIJA

Novoteksovi delavci se v okviru sindikalne organizacije in Zveze socialistične mladine Slovenije vključujejo v razne oblike kulturnega dela. Na žalost se organizirane oblike teh dejavnosti v Novoteksu niso obdržale. Vzrok je predvsem izmensko delo.

Na kulturnem področju se je mladina uveljavila s svojo recitatorsko skupino in z nekaj uspešno organiziranimi literarnimi večeri. Tudi pevcev je nekaj, ki pa se individualno vključujejo v razna pevška društva, ker se lastno društvo ni obdržalo.

Številnejša je udeležba delavcev na športnih terenih, predvsem so zelo uspešni kegljači, košarkaši in odbojkaši.

Novoteksovi delavci so se uspešno udeleževali na vseh občinskih sindikalnih igrah ter na vseh letnih in zimskih tekstiliadah. Predstavili so se tudi kot zelo dobri organizatorji republiških in zveznih tekmovalnih tekstilcev tako v zimskih kot v letnih športih, na katerih so dosegli odlične

je bil odprt leta 1974. Novoteksovi delavci počasi odkrivajo možnost za letni in zimski oddih na Gorjancih. Potreben je določen čas, da delavci osvojijo možnost oddiha na Gorjancih, kot je bil potreben čas, da so se navadili hoditi v času dopusta v naše domove ob morju.

OSNOVNA ŠOLA – IZPIT SOLIDARNOSTI

Bršljin, v katerem se je novomeška industrija zelo hitro razvijala, je kmalu postal del mesta, v katerem je tudi stanovanjska izgradnja hitro napredovala. Med temi je najbolj načrtno rastle Novoteksovo naselje v Bučni vasi.

Otroci s tega konca so morali v šolo v mesto. Starši, zaposleni v industriji, so bili v neprestanih skrbah, da se v tem zelo hitro naraščajočem prometu otrokom ne bi kaj hudega pripetilo – prav zaradi večnega strahu, so starši sprožili solidarnostno akcijo za izgraditev osnovne šole v Bršljinu. Na pobudo delavcev Novoteksa so se samoupravni organi odločili, da izdvojijo večja denarna sredstva namensko za izgradnjo osnovne šole v Bršljinu, pa tudi sami delavci so izglasovali samoprispevek v ta namen. Šola v Bršljinu je zgrajena res le do prve faze, ker za več ni bilo denarja – manjka še cel trakt z učilnicami za nižje razrede ter upravni prostori.

Pri načrtovanju je bila šola zgrajena za kapaciteto 450 otrok v eni izmeni. Niti največji optimisti niso predvidevali takega priliva šoloobveznih otrok. Trenutno je na šoli blizu 800 otrok. Problem rešujejo tako, da otroci prično pouk v različnih urah in tako eni drugim praznijo učilnice.

V pred leti izpeljanem referendumu za izgraditev osnovnošolskega prostora, je bila v sedemletnem programu investicij všteta tudi II. faza izgradnje šole v Bršljinu.

Delavci Novoteksa smatraja Bršljinško šolo kot za svojo, saj so sprejeli tudi pokroviteljstvo nad to šolo, zato težko pričakujejo dokončno izgradnjo te šole z vsemi zunanjimi in notranjimi prostori.

DRUŽBENA PREHRANA

Družbena prehrana zaposlenih delavcev v Novoteksu je organizirana za vse zaposlene delavce v tovarniških menzah v Novem mestu, v Metliki, na Vinici, v Trebinju in v tovarni Strenšnikov v Dobruški vasi. V vseh menzah dobivajo delavci topli obrok hrane in osvežilne pijače. Povprečno število toplih obrokov dnevno je 2300.

Menza v Novem mestu, v okviru tekstilne tovarne, je pričela sicer skromno, vendar zelo

koristno že ob ustanovitvi tovarne, ko je v Novoteksu bilo manj kot 200 zaposlenih. Takratni pogoji življenja so zahtevali poleg priprave hrane tudi pridelo poljščin, zato so imeli svojo lastno ekonomijo. S povečanim številom zaposlenih, z izboljšanjem življenjskih razmer delavcev in dvigom osebnega in družbenega standarda, so ekonomije postale nepotrebne, zato so jih opustili.

ODDIH OB MORJU V DOMOVH NOVOTEKSA

Skrb za človeka je pomebna naloga združenega dela. Ena izmed teh je tudi omogočiti delavcem oddih v zdravem okolju – daleč proč od vsakdanjosti in vsakodnevnih skrbi. Zato v Novoteksu iz leta v leto povečujejo počitniške kapacitete ob morju – podaljšujejo pa tudi čas koriščenja domov s predsezonskimi in posezonskimi možnostmi, da bi lahko čim več zaposlenih koristilo oddih ob našem lepem Jadranu.

Do leta 1970 je NOVOTEKS razpolagal le z 32 posteljami za odrasle in s 3 posteljami za otroke v počitniškem domu Zelenica v Novigradu, ki ga ima podjetje v najemu od podjetja „Sukno“ Zapuže.

V začetku je to zadostovalo, saj so prvim koristnikom morali še dopovedovati, da je tak oddih delavcem potreben in da to ni luksuz. Kmalu so ljudje ugotovili, da je tako letovanje koristno in sorazmerno poceni, pa so se navadili hoditi na morje. Kapacitete so postale premajhne in so v Novoteksu že načrtovali dodatne možnosti.

Tako so leta 1971 v Sabunikah pri Ninu zgradili prvi dve montažni počitniški hišici, naslednje leto še dve. Sedaj je v Sabunikah 8 enot z 32 ležišči.

Leta 1973 je NOVOTEKS kupil dve prikolici in jih postavil ob morju, kjer so delavci s svojci preživljali svoj letni dopust. Prednost prikolic je v tem, da jih vsako leto lahko postavijo v drugo mesto. To leto so dogradili počitniški dom v Selcah, ki ima v devetih enotah 36 postelj.

Selcam je sledil Piran, kjer so pridobili dve enosobni stanovanji s po 3 ležišči, najeli pa so tudi v Sukušanu, 11 kilometrov od Zadra, 4 sobe z 11 ležišči, dve opremljeni kuhinji in pokrit parkirni prostor.

Kapacitete počitniških domov iz leta v leto rastejo – raste pa tudi zanimanje novoteksovih delavcev za letovanje. V Novoteksu se zavedajo, da je kapaciteta počitniških domov glede števila uporabnikov, ki iz leta v leto narašča, premajhna, zato si prizadevajo povečati število domov, v katerih bo še večje število delavcev našlo svoj drugi dom v času dopusta.

SLIKARSKA KOLONIJA

Prvo slikarsko kolonijo je NOVOTEKS organiziral leta 1972. Od tedaj je bilo teh kolonij že šest in je v njih sodelovalo 37 slikarjev, zlasti krajinarjev. Kolonije so v poletnem času in po pravilu se jih slikarji udeležijo dve leti zapovrstjo. Motive si izberejo sami pa bodi to Novo mesto, dolina Krke, stari gradovi, mlini, kozolci, ljudje in njihovo življenje. Saj je NOVOTEKS začel to pomembno kulturno akcijo prav z namenom, da se v barvi in risbi ohranijo značilnosti krajev in življenja v tem delu Dolenjske.

Kako pomembno kulturno dejavnost, ki je na videz daleč od proizvodnje, opravlja s tem NOVOTEKS, izpričujejo vsakoletne razstave del, ki jih v slikarski koloniji ustvarijo naši umetniki. Njihove slike krasijo tudi prostore Novoteksa, vzgajajo delavcem čut za umetnost in povezujejo delovnega človeka s kulturo in umetniško ustvarjalnostjo, da ne ostane nekje osamljena, ampak povezana z ljudmi in materialno proizvodnjo.

ZDRAVSTVENO VARSTVO

Pri tekstilni tovarni NOVOTEKS deluje od leta 1962 ambulanta zdravstvenega doma Novo mesto. Prednost lastne ambulante, v kateri delata medicinska sestra in zdravnik, je v tem, da zdravnik pozna delavce in njih delovno mesto – lahko spremlja potek bolezni, ugotavlja vzroke obolenj in poklicna obolenja. Na osnovi vseh teh spoznanj lahko hitro in učinkovito ukrepa. Zdravnik je v stalnem stiku s strokovnimi in vodstvenimi delavci Novoteksa, se z njimi posvetuje in s skupnimi močmi rešujejo zdravstveno problematiko delavcev v podjetju. Tako se tudi zdravstvena služba vključuje v uspešnost poslovanja gospodarskih organizacij.

VELIKA PLANINA – ZIMSKI TURIZEM

Marsikateri naš delavec iz zdravstvenih razlogov svojega dopusta ne more preživeti ob morju, pač pa potrebuje planinski zrak ali pa bi rad planinaril, pozimi se pa smučal. Zato so se bili v Novoteksu odločili, da zgradijo dom nekje v planinah. Bil pa naj bi lahko dostopen ne samo za mlajše, ampak tudi za starejše delavce. Tako so se odločili za Veliko planino in na nji leta 1970 postavili planinsko kočjo. Koča je izredno dobro opremljena in lahko dostopna, saj stoji blizu žičnice. Ima dve sobi s po dvema posteljnima, skupno spalnico s sedmimi ležišči, jedilnico, kuhinjo in druge potrebne prostore. Iz leta v leto jo obiskuje več naših delavcev, tako poleti kot pozimi, da preživijo svoj prosti čas v tem lepem planinskem okolju in čistem zraku, daleč od dolinskega hrupa.

NOVOTEKS

glasilo tekstilne tovarne novo mesto
številka 8, leto V
novo mesto, 15. 8. 1977
izdajatelj tekstilna tovarna novo mesto n.sol o
organiziral in uredil danilo kovačič
oblikovanje peter simič
fotografija jendo stoviček
miha gošnik
fotoliti plutal, ilirska bistrica
stavek in prelom čzp dolenski list
tisk knjigotisk, novo mesto